

Faktadel - GOTD Romer

Romer är en erkänd nationell minoritet i Sverige tillsammans med samer, judar, tornedalingar och sverigefinnar. Det betyder att man har rätt till stöd och skydd för att bevara sitt språk, kultur och att man inte ska bli diskriminerad. I Sverige bor det mellan 50 000-100 000 romer.

För ca 1000 år sedan lämnade romerna Indien. Orsakerna till utvandringen är osäkra. De rörde sig västerut och kom så småningom till Europa och hamnade på olika platser. Många blev kvar i östeuropa och det är i Rumänien och Bulgarien som det finns flest romer i dag. **Genom åren har det kommit olika romska grupper till Sverige** och de delas in i Resande gruppen, Finska romer, Svenska romer, Utomnordiska romer och de Nyanlända. Man vet med säkerhet att det fanns romer i **Stockholm 1512** eftersom man funnit anteckningar om det.

Redan från första början har romerna blivit **diskriminerade** och mött **speciella lagar** i sina nya länder. **I Sverige fick de bara bo 2-3 veckor på samma plats och sedan var de tvungna att flytta vidare.** Ibland fick de bara bo kvar några dagar. De flesta levde i tält. De fick inte köpa/hyra bostäder och hade mycket svårt att skaffa ett arbete. **Eftersom de inte fick bo kvar på samma ställe blev det omöjligt för de romska barnen att gå i skolan.** På vissa ställen ordnande man tillfälliga skolor för romska barn. De hade inte samma möjlighet till sjukvård och romska kvinnor fick inte föda barn på svenska sjukhus. Inte förrän 1959 fick romerna rätt till att gå i skolan och så småningom skaffa riktiga bostäder.

För att kunna försörja sig blev många romer duktiga på sång och musik och uppträdde därför på gator och torg. De var också **skickliga hantverkare** och de tillverkade olika saker de kunde sälja när de reste omkring. De gjorde till exempel hästskor, knivar, smycken och korgar. Om man bedrev **tivoliverksamhet** fick hela familjen hjälpa till. Många romska kvinnor spådde i kort.

År 1971 hölls den första romska världskongressen i London. Då bestämde man om en egen **flagga, nationaldag och nationalsång.** Flaggan symboliserar: blå färg=himmel, grön färg=jorden, röda hjulet=romernas vandring. Nationaldagen bestämdes till 8 april och Nationalsången heter Gelem Gelem. Romerna har inget eget land så dessa symboler är viktiga för att ena romer över hela världen.

Romani Chib är romernas officiella språk. Kallas även romanes. Det finns dock en mängd olika dialekter och varianter. Det vanligaste är att romer förutom sitt modersmål även talar landets majoritetsspråk. I svenskan har vi några lånord från romani.

Rosa och Katarina Taikon var döttrar till silversmeden och tivoliägaren Johan Taikon och Agda Karlsson. **Både Rosa och Katarina har kämpat hårt för romers rättigheter. Katarina har skrivit böckerna om Katitzi** som handlar om henne själv från 7-årsåldern upp till övre tonåren. I böckerna får man en unik inblick i hur det var att växa upp som rom i Sverige. Katitzi har även blivit film och teater. Rosa var känd silversmed.

Källor:

<http://www.minoritet.se/romer>

<http://www.romernashistoria.se/index.php>

<http://www.rkcstockholm.se/>